

Adekwatność kapitałowa i zarządzanie ryzykiem

Polski Bank Przedsiębiorczości Spółka Akcyjna

Stan na dzień 31.12.2012 r.

SPIS TREŚCI

I.	INFORMACJE O BANKU	4
II.	FUNDUSZE WŁASNE	5
III.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM.....	8
IV.	REGULACYJNE WYMOGI KAPITAŁOWE	20
IV.A.	ZEWNĘTRZNE OCENY WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ	22
V.	KAPITAŁ WEWNĘTRZNY.....	24
VI.	INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE.....	26
VI.A.	RYZYKO KREDYTOWE I RYZYKO ROZMYCIA	26
VI.B.	RYZYKO KREDYTOWE KONTRAHENTA	31
VI.C.	EKSPOZYCJE KAPITAŁOWE NIEUWZGLĘDNIONE W PORTFELU HANDLOWYM	33
VI.D.	OBLICZANIE WYMOGÓW KAPITAŁOWYCH NA KWOTY EKSPozyCJI SEKURytyZACYJNYCH WAŻONE RYZYKIEM.....	33
VII.	INFORMACJE DOTYCZĄCE POLITYKI ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNAGRODZEŃ OSÓB ZAJMUJĄCYCH STANOWISKA KIEROWNICZE.....	33

Wstęp

Raport „Adekwatność kapitałowa i zarządzanie ryzykiem - Polski Bank Przedsiębiorczości Spółka Akcyjna” (zwany dalej „Raportem”) został przygotowany zgodnie z wymogami Uchwały nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu z późniejszymi zmianami, a także zasadami wyrażonymi w „Polityce Informacyjnej Polskiego Banku Przedsiębiorczości S.A.”

Niniejszy Raport przedstawia informacje dotyczące strategii oraz procesów Banku odnośnie zarządzania ryzykiem, struktury kapitałów Banku oraz jego adekwatności kapitałowej. Informacje w raporcie przedstawione są w ujęciu jednostkowym, według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r.

Słownik:

Ekspozycja kredytowa – suma wierzytelności pieniężnych i zobowiązań pozabilansowych Banku wynikająca z tytułu transakcji kredytowych;

Kapitał ekonomiczny (EC) – oszacowana przez Bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka zgodnie z procedurą wewnętrzną „Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP)”;

Kapitał regulacyjny (RC) – kwota całkowitego wymogu kapitałowego ustalona jako suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w ustawie Prawo bankowe, obliczonych zgodnie z procedurą wewnętrzną „Zasady wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka”;

RMF w sprawie tworzenia rezerw - Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z późn. zm,

Uchwała 76/2010 KNF z późn. zm. – Uchwała Nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz Uchwały: 369/2010 KNF z dnia 12 października 2010r., 206/2011 z dnia 22 sierpnia 2011r. i 324/2011 z dnia 20 grudnia 2011r.;

Uchwała 325/2011 KNF – Uchwała Nr 325/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 grudnia 2011r. w sprawie innych pomniejszych funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku, innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku, pomniejszych funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy uzupełniających banku oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu funduszy własnych;

Uchwała 386/2008 KNF z późn. zm. – Uchwała Nr 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności oraz Uchwała 324/2011 z dnia 20 grudnia 2011 r.

Jeśli nie zaznaczono inaczej, wszelkie dane prezentowane są wg stanu na 31 grudnia 2012 roku w tys. zł.

I. Informacje o Banku

Nazwa Banku: Polski Bank Przedsiębiorczości Spółka Akcyjna

Nazwa skrócona: PBP Bank S.A. dalej „Bank”

Siedziba: ul. Domaniewska 39A

02 – 672 Warszawa

Bank jest wpisany do KRS prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000030330.

Jedynym właścicielem PBP Bank S.A. na koniec 2012 roku była spółka PL Holdnigs S.a.r.l (100% akcji), która jest podmiotem zależnym od Abris-EMP Capital Partners Limited (dalej: „ABRIS”), przez co spółka ABRIS jest ostatecznym podmiotem dominującym wobec Banku.

Zgodnie ze swoją strategią Bank nie prowadzi inwestycji kapitałowych i nie posiada udziałów w innych jednostkach, tym samym nie występują jednostki, które:

- 1) są objęte konsolidacją pełną,
- 2) są objęte konsolidacją proporcjonalną,
- 3) są wykazywane metodą praw własności,
- 4) pomniejszają fundusze własne,
- 5) nie są ani konsolidowane, ani nie pomniejszają funduszy własnych.

II. Fundusze własne

Zgodnie z art. 127 ustawy Prawo bankowe i Uchwałą 325/2011 KNF z późn. zm. oraz ze statutem Banku fundusze własne Banku obejmują:

1. fundusze podstawowe, oraz
2. fundusze uzupełniające w kwocie nieprzewyższającej funduszy podstawowych.

Fundusze podstawowe obejmują:

1. **fundusze zasadnicze** rozumiane jako wpłacony i zarejestrowany kapitał zakładowy, kapitał zapasowy oraz kapitały rezerwowe,
2. **pozycje dodatkowe funduszy podstawowych**, obejmujące:
  - fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej,
  - niepodzielony zysk z lat ubiegłych,
  - zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów.
3. **pozycje pomniejszające fundusze podstawowe**, które stanowią:
  - akcje własne posiadane przez bank, wycenione wg wartości bilansowej, pomniejszone o odpisy spowodowane trwałą utratą wartości,
  - wartości niematerialne i prawne wycenione wg wartości bilansowej,
  - strata z lat ubiegłych,
  - strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu,
  - inne pomniejszenia funduszy podstawowych banku, określone przez Komisję Nadzoru Finansowego.

W skład **funduszy uzupełniających** wchodzi:

1. **inne pozycje określone przez Komisję Nadzoru Finansowego** w celu bezpiecznego prowadzenia działalności bankowej i prawidłowego zarządzania ryzykiem w banku,
2. **pomniejszenia funduszy uzupełniających**, określone przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Z uwagi na znaczącą skalę działalności handlowej, Bank przy ustalaniu przestrzegania normy adekwatności kapitałowej wykorzystuje kapitał krótkoterminowy.

Wartości poszczególnych składników funduszy własnych oraz kapitału krótkoterminowego Banku, według stanu na dzień 31.12.2012 r. prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1 Składniki funduszy własnych oraz kapitału krótkoterminowego Banku, według stanu na dzień 31.12.2012 r.

FUNDUSZE WŁASNE	Wartość (w tys. PLN)
Fundusze podstawowe	150.667
Fundusze zasadnicze	224.998
kapitał zakładowy	183.646
kapitał zapasowy	21.341
kapitał rezerwowy	20.011
Pozycje dodatkowe funduszy podstawowych	27.432
fundusz ogólnego ryzyka bankowego	27.432
Pozycje pomniejszające fundusze podstawowe	101.763
wartości niematerialne i prawne	24.264
strata netto z lat ubiegłych	73.763
aktualizacja wyceny instrumentów z portfela dostępnego do sprzedaży	3.735
Fundusze uzupełniające	8.068
Inne pozycje :	8.068
niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży	8.068
Pozycje pomniejszające fundusze uzupełniające	0
FUNDUSZE WŁASNE	158.735
KAPITAŁ KRÓTKOTERMINOWY	9.610
Zysk rynkowy na portfelu handlowym	9.610
Strata na portfelu bankowym	0
Pożyczki podporządkowane	0
Wartość kapitału podmiotów zależnych	0
FUNDUSZE WŁASNE DLA POTRZEB ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ	168.345

Kapitał akcyjny wykazany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego według wartości nominalnej. Wartość nominalna jednej akcji wynosi 1.000 zł. Wszystkie wyemitowane akcje są w pełni opłacone. Na 31 grudnia 2012 r. jedynym akcjonariuszem Banku była spółka PL Holdings S.a.r.l. posiadająca 183.646 (tj. 100%) akcji. Spółka PL Holdings S.a.r.l. jest podmiotem zależnym od Abris-EMP Capital Partners Limited, przez co spółka ABRIS jest ostatecznym podmiotem dominującym wobec Banku. Kapitał zakładowy na dzień 31 grudnia 2012r. wyniósł 183.646 tys. zł.

Kapitał zapasowy tworzony jest zgodnie ze statutem Banku z odpisów z zysku netto i przeznaczany na pokrycie strat bilansowych. Wysokość odpisu uchwalana jest przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy. W związku z rozpoznaną stratą za 2011 rok, kapitał zapasowy nie uległ zmianie i na dzień 31 grudnia 2012 r. wyniósł 21.341 tys. zł.

Kapitał rezerwowy tworzony jest z odpisów z zysku po opodatkowaniu, w wysokości uchwalonej przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy. Kapitał rezerwowy przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych. Decyzje o wykorzystaniu kapitału rezerwowego podejmuje Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy. Kapitał rezerwowy na dzień 31 grudnia 2012 r. wyniósł 20.011 tys. zł.

Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyka działalności bankowej tworzony jest z odpisów z zysku po opodatkowaniu, w wysokości uchwalonej przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy. Fundusz ogólnego ryzyka przeznaczony jest na pokrycie kosztów i strat związanych z niezidentyfikowanymi ryzykami działalności bankowej, na które Bank nie utworzył odrębnej rezerwy. Na dzień 31 grudnia 2012 r. fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyka działalności bankowej wyniósł 27.432 tys. zł.

W zakresie **pozycji pomniejszających fundusze podstawowe**, na dzień 31 grudnia 2012 r. **wartości niematerialne i prawne** wyniosły 24.264 tys. zł. **Niepokryta strata za rok 2011** w kwocie 73.763 tys. zł jest efektem utworzenia rezerw na należności kredytowe i odpisu na obligacje korporacyjne posiadane przez Bank. Na dzień 31.12.2012 r. Bank odnotował niezrealizowane straty z tytułu instrumentów dostępnych do sprzedaży w kwocie 3.735 tys. zł.

Inne pozycje funduszy uzupełniających stanowią niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży w wysokości równej 80% ich kwoty przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym i wynoszą 8.068 tys. zł.

W zakresie **pozycji pomniejszających fundusze uzupełniające**, na dzień 31 grudnia 2012 r. Bank nie odnotował niezrealizowanych strat z tytułu instrumentów dłużnych lub kapitałowych dostępnych do sprzedaży.

Jeśli chodzi o uzupełnienie funduszy własnych w związku z zalczeniem wyniku netto za 2012 rok - patrz również komentarz na stronach 21-22 pod Schematem 1.

III. Zarządzanie ryzykiem

III.1. Informacje ogólne

Wprowadzony w Banku proces zarządzania ryzykiem obejmuje identyfikację, pomiar, monitorowanie oraz kontrolę ryzyka. Zarządzanie ryzykiem realizowane jest na podstawie wewnętrznych, pisemnych strategii i procedur Banku, określonych odrębnie dla istotnych rodzajów ryzyka.

W ramach procesu oceny istotności Komitet ds. Ryzyka określa podejście Banku w zakresie ilościowych i jakościowych metod zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyk. Ogólną zasadą jest stosowanie dla ryzyk mierzalnych adekwatnych i uznanych miar ryzyka natomiast dla ryzyk trudno mierzalnych stosuje się kryteria jakościowe i opisowe. Stosowane metody i modele uwzględniają obecną jak i planowaną działalność Banku i są poddawane regularnej ocenie bazującej na wynikach testów i weryfikacji historycznej.

Dodatkowo całościowa ocena ryzyka Banku dokonywana jest przez uniwersalne miary czyli kapitał regulacyjny i kapitał ekonomiczny.

Jednostki biorące udział w procesie zarządzania ryzykiem w Banku to:

1. Rada Nadzorcza Banku m.in.:
  - zatwierdza strategię działania Banku w zakresie podejmowania ryzyka,
  - ocenia działalność Zarządu w zakresie zarządzania ryzykiem,
  - zatwierdza tolerancję na ryzyko.
2. Zarząd Banku m.in.:
  - określa system zarządzania ryzykiem w Banku,
  - ustala strategię i procedury zarządzania ryzykiem,
  - ustala tolerancję na ryzyko Banku,
  - ustala i zatwierdza limity ryzyka Banku.
3. Komitet Kredytowy m.in.:
  - podejmuje decyzje kredytowe,
  - akceptuje istotne zmiany do transakcji, rodzaju produktu, warunków umownych,
  - wydaje opinie do wniosków zatwierdzanych przez Zarząd i Radę Nadzorczą,
  - podejmuje decyzje w zakresie czynności windykacyjnych.
4. Komitet ds. Ryzyka m.in.:
  - opiniuje strategię i procedury w zakresie zarządzania ryzykiem,
  - analizuje wykorzystanie EC oraz poziom RC Banku,
  - zarządza procesem planowania EC Banku,
  - monitoruje wykorzystanie limitów dla poszczególnych kategorii ryzyka oraz rekomenduje Zarządowi zmiany ich wysokości,
  - nadzoruje zarządzanie ryzykami, które nie mogą być kwantyfikowane,
  - podejmuje decyzje odnośnie alokacji EC dla ryzyk, dla których Bank nie stosuje modeli kapitału ekonomicznego.
5. Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO)
  - ustala wytyczne w zakresie ryzyka rynkowego oraz ryzyka płynności,
  - ocenia stan i możliwości pozyskania środków od innych banków oraz od klientów oraz lokowania środków w innych bankach, z uwzględnieniem potrzeb w zakresie posiadanych limitów dla innych banków,

- ustala wytyczne w zakresie lokowania kapitału Banku, analizuje wynik i ryzyko związane z lokowaniem kapitału,
  - analizuje bieżące potrzeby w zakresie finansowania aktywów Banku, w tym transakcje które mają być finalizowane w najbliższym czasie,
  - nadzoruje przestrzeganie limitów oraz miar nadzorczych w zakresie ryzyk rynkowego oraz płynności.
6. Komitet Nowego Produktu
- zatwierdza nowe produkty w Banku.
7. Departament Zarządzania Ryzykiem Kredytowym (DZRK)
- zarządza na bieżąco ryzykiem kredytowym Banku,
  - odpowiada za raportowanie ryzyka kredytowego w formie okresowych analiz oraz oceny zabezpieczeń.
8. Departament Finansów, Kontroli i Zarządzania Ryzykiem (DFKiZR)
- monitoruje na bieżąco ryzyko rynkowe w tym ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej, ryzyko płynności oraz zarządza na bieżąco ryzykiem operacyjnym,
  - jest odpowiedzialny za funkcję pomiaru i raportowania ryzyk w Banku.
9. Departament Skarbu
- zarządza na bieżąco ryzykiem rynkowym, w tym ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej oraz ryzykiem płynności w granicach zatwierdzonych limitów, procedur oraz wytycznych ALCO.
10. Doradca Ekonomiczny Banku
- uczestniczy w przygotowaniu scenariuszy makroekonomicznych na potrzeby testów warunków skrajnych,
  - przygotowuje materiały i opracowania dotyczące sytuacji rynkowej i makroekonomicznej na potrzeby procesu zarządzania ryzykiem w Banku.
11. Samodzielne stanowisko d/s Polityki Zgodności (Compliance)
- zarządza na bieżąco ryzykiem braku zgodności, w tym ryzykiem reputacyjnym.
12. Samodzielne stanowisko d/s Public Relations
- koordynuje prace w zakresie tworzenia wizerunku Banku i monitorowanie ryzyka reputacyjnego.

III.2. Ryzyko kredytowe

Bank zdefiniował zasady zarządzania ryzykiem kredytowym adekwatne do profilu działalności i planowanej strategii rozwoju. Swoją działalność skoncentrował na rynku kredytów udzielanych przedsiębiorcom, jednostkom samorządu oraz instytucjom. Bank nie udziela kredytów klientom detalicznym.

Z uwagi na dominujący charakter ryzyka kredytowego w profilu ryzyka, Bank kładzie szczególny nacisk na pomiar i aktywne zarządzanie tym ryzykiem. Bank rozpoznaje cztery główne obszary ryzyka kredytowego i zarządza nimi w sposób zindywidualizowany:

- W zakresie **bazowego ryzyka kredytowego** działalność Banku oparta jest na ocenie zdolności kredytowej klienta, w ramach docelowych segmentów klientów, przy wykorzystaniu dedykowanych modeli ratingowych oraz kalkulacji ceny w oparciu o poziom ponoszonego ryzyka (tzw. 'risk-based-pricing').
- W obszarze **ryzyka rezydualnego**, które definiowane jest jako realizacja wyniku niższego niż pierwotnie zakładany na skutek niższej efektywności zabezpieczenia, niż pierwotnie zakładano. Na ryzyko rezydualne wpływa ryzyko prawne, operacyjne, utraty płynności i rynkowe, związane z daną formą

zabezpieczenia transakcji, Bank dąży do minimalizacji ekspozycji ryzyka kredytowego poprzez pozyskiwanie zabezpieczeń o płynnym charakterze w szczególności dla transakcji strukturyzowanych (finansowanie akwizycji, finansowanie projektów, finansowanie eksportu). Ryzyko rezydualne podlega regularnemu monitoringowi w zakresie pokrycia portfela kredytowego zabezpieczeniami w uwzględnieniu rodzaju, płynności i jakości w celu identyfikacji ewentualnych zagrożeń. Więcej informacji znajduje się punkcie III.2.A.

- W zakresie **ryzyka koncentracji** ekspozycji Bank ogranicza ryzyko poprzez: (i) wyznaczenie limitów ostrzegawczych i maksymalnych dla określonych wymiarów koncentracji oraz (ii) monitoring i aktywne zarządzanie grupami ekspozycji powodującymi przekroczenie poziomów ostrzegawczych.
- W pomiarze ryzyka kredytowego uwzględnione jest również **ryzyko kredytowe kontrahenta** w zakresie transakcji skarbowych, które zarządzane jest poprzez system limitów.

Naczelnym dokumentem Banku w zakresie ryzyka kredytowego jest Polityka kredytowa, która reguluje zarówno kwestie procesowe związane z zawarciem transakcji z klientem, jak i oceną jego zdolności i wiarygodności kredytowej z wykorzystaniem dedykowanych modeli oraz zasady monitorowania ekspozycji i raportowania nt. ryzyka kredytowego.

Do oceny wiarygodności kredytowej kontrahentów Bank wykorzystuje własne modele eksperckie, jak również zewnętrzne oceny wiarygodności kredytowych agencji ratingowych, które są mapowane do wewnętrznej „master skali” ocen ratingowych. Tak zbudowane ratingi wewnętrzne są podstawą decyzji kredytowej.

W procesie kredytowym Bank przestrzega zasady rozdzielenia funkcji związanej z podejmowaniem decyzji kredytowych od sprzedaży. Podstawowym szczeblem decyzyjnym jest Komitet Kredytowy, który podejmuje decyzje jednogłośnie. Jednym z trzech członków komitetu kredytowego jest Dyrektor DZRK lub jego Zastępca. W szczególnych przypadkach decyzje podejmują wspólnie: przedstawiciel pionu sprzedaży (członek zarządu nadzorujący Obszar Bankowości Korporacyjnej lub osoba przez niego upoważniona) oraz pionu ryzyka (Dyrektor DZRK lub jego zastępca).

Proces monitorowania, którego celem jest identyfikacja potencjalnych zagrożeń ryzyka kredytowego, a w konsekwencji przedsięwzięcie działań zapobiegających ich realizacji oraz przeciwdziałanie następstwom wystąpienia takich zdarzeń obejmuje w Banku:

- Monitorowanie jakości ekspozycji kredytowych,
- Monitorowanie zaangażowań o podwyższonym ryzyku,
- Monitorowanie ważności oraz wartości przyjętych prawnych zabezpieczeń ekspozycji kredytowej,
- Monitorowanie ustanowionych limitów dla portfela kredytowego,
- Monitorowanie funkcjonowania modeli ryzyka kredytowego.

Bank prowadzi monitoring bieżący, kwartalny oraz roczny. Dokumentacja DZRK obejmuje m.in. raporty kwartalne i raporty roczne.

Podstawowe raporty dotyczące ryzyka kredytowego sporządzane dla potrzeb zarządczych w Banku można podzielić na dwie główne kategorie:

- Raporty wynikające z procesu monitorowania portfela ekspozycji kredytowych (np. raport obrazujący zaległości w spłacie sporządzany przez administrację kredytową dla DZRK czy raport dotyczący monitorowania zaangażowań o podwyższonym ryzyku),

- Raporty obrazujące bieżący stan portfela kredytowego i kierunki jego rozwoju (np. raporty przygotowywane na posiedzenia Komitetu ds. Ryzyka i Rady Nadzorczej).

W proces zarządzania ryzykiem kredytowym, oprócz jednostek opisanych w części pierwszej, zaangażowany jest Departament Administracji Kredytów odpowiedzialny m.in. za monitorowanie terminowości spłat, wykorzystanie limitów oraz wartości zabezpieczeń. Poza tym pracownicy Obszaru Bankowości Korporacyjnej odpowiedzialni są za sporządzanie wniosków kredytowych, uzgodnienie zakresu dokumentacji kredytowej oraz pozyskiwanie niezbędnej dokumentacji od klientów.

III.2.A. Techniki redukcji ryzyka

W celu zapewnienia pełnej i terminowej spłaty wierzytelności, jak również zrekompensowania ryzyka finansowania kredytobiorcy lub zrównania praw z innymi bankami finansującymi kredytobiorcę, Bank co do zasady wymaga od kredytobiorcy ustanowienia prawnego zabezpieczenia.

Przyjęte zabezpieczenia, o ile spełniają kryteria uznawania wynikające z przepisów wewnętrznych i załącznika nr 17 Uchwały nr 76/2010 KNF z późn. zm. są wykorzystywane na potrzeby redukcji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego przy uwzględnieniu kompleksowej metody uznawania zabezpieczeń finansowych.

Polityka w zakresie prawnych zabezpieczeń określona została w przepisach wewnętrznych Banku. W celu optymalnego zabezpieczenia interesów, Bank dąży do dywersyfikacji prawnego zabezpieczenia, wyrażającej się poprzez:

- zróżnicowanie form zabezpieczenia dla jednej transakcji kredytowej,
- zróżnicowanie przedmiotów zabezpieczenia,
- uzyskanie zabezpieczenia od osób trzecich (innych niż klient).

Podstawowymi kryteriami oceny przyjmowania zabezpieczenia są:

- wartość rynkowa zabezpieczenia,
- płynność zabezpieczenia,
- wpływ na wysokość tworzonych rezerw celowych i wysokość wymogu kapitałowego,
- brak nadmiernego stopnia korelacji pomiędzy aktywami przyjętymi na zabezpieczenie a wiarygodnością kredytową kredytobiorcy (tzn. pogorszenie wiarygodności kredytowej kredytobiorcy nie powinno wpływać na jakość zabezpieczenia).

Bank podejmuje wszelkie działania niezbędne dla zapewnienia skuteczności przyjmowanych zabezpieczeń oraz eliminowania ryzyka związanego z ich stosowaniem, w szczególności poprzez:

- potwierdzanie skuteczności prawnej zawieranych umów ustanawiających zabezpieczenie,
- ostrożnościowe ustalanie wartości zabezpieczeń,
- ubezpieczanie przedmiotu zabezpieczenia i dokonywanie cesji praw z polisy ubezpieczeniowej,
- weryfikację ważności i wartości przyjętych zabezpieczeń,

Dążąc do określenia wartości możliwej do uzyskania podczas ewentualnego postępowania egzekucyjnego, przy wycenie zabezpieczeń Bank stosuje zasadę ostrożnego szacowania wartości rynkowej oraz likwidacyjnej. Mając na uwadze regułę ostrożnej wyceny poszczególnych przedmiotów zabezpieczenia, ich wartość likwidacyjna (np. oparta odpowiednio o wartość rynkową, wartość księgową albo wycenę rzeczoznawcy majątkowego) korygowana jest współczynnikami ustalonymi przez Bank dla poszczególnych grup aktywów. Współczynniki korygujące uwzględniają koszty egzekucji lub realizacji zabezpieczenia.

Bank dokonuje przeglądów i aktualizacji wartości zabezpieczeń z częstotliwością niezbędną dla prawidłowej oceny ryzyka oraz zgodnie z wymogami dla zabezpieczeń pomniejszających podstawę tworzenia rezerwy celowej oraz dla kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego. Bank posiada udokumentowane procedury określające działania pozwalające na podjęcie szybkich środków zaradczych na wypadek zajścia nieprzewidywanych zdarzeń skutkujących spadkiem wartości nieruchomości stanowiących zabezpieczenie ekspozycji kredytowych.

W celu zapewnienia skuteczności zastosowanego zabezpieczenia Bank wymaga, aby osoba trzecia udzielająca zabezpieczenia posiadała zadowalającą kondycję ekonomiczno-finansową, a umowa ustanawiająca zabezpieczenie była prawnie skuteczna we wszystkich właściwych jurysdykcjach.

Bank stosuje zabezpieczenia przewidziane prawem cywilnym, wekslowym, bankowym lub innym oraz wynikające ze zwyczajów przyjętych w obrocie krajowym lub zagranicznym. Uznawane zabezpieczenia mogą mieć formę zabezpieczeń osobowych lub zabezpieczeń rzeczowych.

Do przyjmowanych przez Bank zabezpieczeń osobowych należą w szczególności:

- gwarancja,
- poręczenie cywilne,
- weksel własny in blanco,
- poręczenie wekslowe,
- przystąpienie do długu,
- przelew wierzytelności (cesja),
- ubezpieczenie kredytu,
- oświadczenie patronackie.

Zabezpieczenia rzeczowe to:

- hipoteka,
- zastaw zwykły,
- zastaw rejestrowy,
- zastaw finansowy,
- przewłaszczenie na zabezpieczenie,
- kaucja (przeniesienie określonej kwoty ma własność Banku),
- blokada środków pieniężnych na rachunku bankowym,
- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym.

PBP Bank S.A. nie stosuje saldowania ekspozycji bilansowych i pozabilansowych oraz nie przyjmował na zabezpieczenie kredytowych instrumentów pochodnych.

III.2.B. Główne rodzaje gwarantów i kontrahentów kredytowych instrumentów pochodnych oraz ich wiarygodność kredytowa

W 2012r. głównym dostawcą ochrony kredytowej nieruchomości był Skarb Państwa.

Z uwagi na ograniczony zakres i skalę zabezpieczeń przyjętych w 2012r., w zakresie zastosowanych instrumentów ograniczania ryzyka, nie odnotowano podwyższonej koncentracji ryzyka rynkowego lub kredytowego.

III.2.C. Oddzielnie dla każdej klasy ekspozycji - całkowita wartość ekspozycji zabezpieczoną przez uznane zabezpieczenia finansowe, gwarancje lub inne uznane zabezpieczenia, po uwzględnieniu korekt z tytułu zmienności

Tabela 2 Wykaz całkowitej wartości ekspozycji zabezpieczonej uznanym zabezpieczeniem finansowym, gwarancją lub innym uznanym zabezpieczeniem, po uwzględnieniu korekt z tytułu zmienności w podziale na klasy ekspozycji

Klasa ekspozycji	Całkowita wartość ekspozycji netto (po uwzględnieniu korekt wartości i rezerw)	Gwarancje	Uznane zabezpieczenia finansowe	Inne uznane zabezpieczenia
Rządy i banki centralne	0	0	0	0
JST oraz władze lokalne	0	0	0	0
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	0	0	0	0
Wielostronne banki rozwoju	0	0	0	0
Organizacje międzynarodowe	0	0	0	0
Instytucje	0	0	0	0
Przedsiębiorcy	177.356	170.026	7.330	0
Ekspozycje detaliczne	0	0	0	0
Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	0	0	0	0
Ekspozycje przeterminowane	0	0	0	0
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	0	0	0	0
Ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych	0	0	0	0
Pozycje sekurytyzacyjne	0	0	0	0
Ekspozycje krótkoterminowe wobec instytucji i przedsiębiorców	0	0	0	0
Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0	0	0	0
Inne ekspozycje	7.293	7.293	0	0

III.3.A. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe zdefiniowane zostało przez Bank jako ryzyko cenowe, wiążące się z poniesieniem straty w związku z niekorzystną zmianą cen aktywów lub kontraktów, których przyczyną jest niekorzystne z punktu widzenia banku kształtowanie się rynku stóp procentowych jak również kursów walutowych. To właśnie zmienność cen i parametrów makroekonomicznych stanowią przesłankę występowania ryzyka rynkowego.

Zgodnie z definicją przyjętą przez Bank, ryzyko rynkowe obejmuje:

- **ryzyko stopy procentowej (IR)**, w tym ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej - Ryzyko poniesienia straty w związku z niekorzystną zmianą rynkowych stóp procentowych
- **ryzyko walutowe (FX)** - ryzyko poniesienia straty z tytułu posiadania przez Bank otwartej i niezabezpieczonej pozycji walutowej na skutek niekorzystnej zmiany rynkowych kursów walutowych.
- **ryzyko cen dłużnych papierów wartościowych** - ryzyko poniesienia straty z tytułu posiadania przez Bank dłużnych papierów wartościowych lub kontraktów opartych na cenach tych papierów na skutek niekorzystnej zmiany rynkowych cen tych papierów.
- **ryzyko kapitałowych papierów wartościowych** - ryzyko poniesienia straty z tytułu posiadania przez Bank kapitałowych papierów wartościowych lub kontraktów opartych na cenach tych papierów na skutek niekorzystnej zmiany rynkowych cen tych papierów.
- **ryzyko cen towarów** - ryzyko poniesienia straty z tytułu posiadania przez Bank instrumentów opartych na cenach towarów na skutek niekorzystnej zmiany rynkowych cen tych towarów.

Podstawową miarą w ramach procesu zarządzania ryzykiem rynkowym jest VaR, który Bank szacuje w oparciu o metodę historyczną przyjmując 95% poziom ufności oraz 1 dniowy okres utrzymania pozycji (dla szacowania kapitału ekonomicznego wykorzystywany jest odpowiednio 99% poziom ufności i 40 dniowy okresu utrzymania pozycji).

VaR jest wyznaczany na bazie dziennej za ostatni dzień roboczy i wraz z informacją o wykorzystaniu limitu VaR, wartości P&L, otwartych pozycjach walutowych oraz pozycjach na stopie procentowej przekazywany jest dziennie do Departamentu Skarbu przez DFKiZR.

Tabela 3 Limity dla działalności handlowej ustalone przez PBP Bank S.A. w 2012 roku

Strata lub zysk	Trader	Cały portfel
Wynik dzienny	300.000 PLN	500.000 PLN
Wynik narastająco od początku miesiąca	500.000 PLN	800.000 PLN

VAR dla księgi handlowej	800.000 PLN
--------------------------	-------------

Na koniec 2012 roku VaR dla księgi handlowej wynosił: 78.884 PLN.

Natomiast podstawowym narzędziem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku jest zarządzanie luką i analiza wrażliwości na zmiany stopy procentowej (PV01). Przy czym, naczelnym celem zarządzania aktywami i pasywami Banku jest maksymalizowanie lub co najmniej stabilizowanie marży Banku, przy akceptowalnym poziomie ryzyka. Co do zasady, ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej przenoszone jest do księgi

handlowej poprzez domykanie transakcji z księgi bankowej wewnętrznymi transakcjami z Departamentem Skarbu.

Luka terminów przeszacowania i analiza PV01 sporządzana jest z częstotliwością dzienną.

Komplementarnym elementem procesu zarządzania ryzykiem rynkowym są testy warunków skrajnych. Bank przeprowadza je w oparciu o szereg scenariuszy uwzględniających równoległe i nierównoległe szokowe zmiany stóp procentowych dla poszczególnych walut, gwałtowne zmiany kursów walut dla poszczególnych par walutowych oraz szokowe zmiany zmienności dla par walutowych.

III.3.B. Narażenie na ryzyko stopy procentowej pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego

Charakter ryzyka stopy procentowej, podstawowe założenia (w tym założenia dotyczące przyszłych wcześniejszych spłat kredytów oraz zachowania depozytów o nieustalonym terminie wymagalności) oraz częstotliwość pomiaru ryzyka stopy procentowej

Za podstawowe rodzaje ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej PBP Bank S.A. uznaje ryzyko bazowe, ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania oraz ryzyko krzywej dochodowości. Jeśli chodzi o ryzyko opcji klienta PBP S.A. ze względu na swój charakter działalności, skalę transakcji klientów oraz procedury regulujące zasady zawierania i zrywania depozytów traktujące każdego klienta indywidualnie, uznaje to ryzyko za nie mające istotnego wpływu na prawidłowe funkcjonowanie Banku. Podstawowym narzędziem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku jest zarządzanie luką stopy procentowej. Przy czym przyjmuje się, iż rachunki bieżące oraz kredyty w rachunku bieżącym będą zaliczane do najbliższego okresu przeszacowania. Dodatkowo, podobnie jak w księdze handlowej, w trybie dziennym wyliczana jest wartość narażona na ryzyko. Raportowanie dotyczące ryzyka stopy procentowej odbywa się codzienne i jest dostępne z poziomu narzędzia do szacowania VaR.

Zmiana wyniku finansowego, zdyskontowanej wartości ekonomicznej lub innych miar stosowanych do oceny skutków szokowych spadków lub wzrostów stóp procentowych obliczonych zgodnie z metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej stosowaną przez Bank, w podziale na poszczególne waluty

System umożliwia Zarządowi PBP Bank S.A. ocenę wpływu potencjalnych zmian stóp procentowych na wynik finansowy. W tym celu Zarząd PBP S.A. zatwierdził limit VAR, a jego codzienna kontrola pozwala Bankowi skutecznie wyeliminować wszelkie ryzyka związane z zarządzaniem stopą procentową.

Poniższa tabela prezentuje wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę stopy procentowej o 1 punkt bazowy (0.01%) dla poszczególnych walut i przedziałów czasowych.

Tabela 4 Wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę stopy procentowej o 1 punkt bazowy dla poszczególnych walut i przedziałów czasowych (dane w złotych według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku)

OKRES	PLN	EUR	USD	Pozostałe	SUMA
1M	259	617	-339	-104	433
3M	2.455	543	1.556	404	4.958
6M	2.115	-1.245	-2	0	868
1Y	7.627	2.764	4	0	10.395
2Y	-6.470	4.200	-28	0	-2.298
3Y	-5.305	5.805	-15	0	485
5Y	-1.833	-15.352	0	0	-17.185
7Y	0	0	0	0	0
10Y	0	0	0	0	0
>10Y	0	0	0	0	0
SUMA	-1.152	-2.668	1.176	300	-2.344

III.4. Ryzyko operacyjne

Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku uregulowane są stosownymi procedurami wewnętrznymi. Zgodnie z nimi, Bank definiuje ryzyko operacyjne jako: ryzyko straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów technicznych lub ze zdarzeń zewnętrznych.

W zakres ryzyka operacyjnego wchodzi ryzyko prawne, natomiast ryzyko strategiczne i ryzyko reputacji są z niego wyłączone.

W ramach procesu identyfikacji ryzyk, Bank odrębnie identyfikuje grupy ryzyka i rodzaje ryzyka. W ramach ryzyka operacyjnego zdefiniowane zostały następujące rodzaje ryzyka:

- Ryzyko systemów IT – definiowane jako obecne lub przyszłe ryzyko dotyczące przychodów i kapitału wynikające z niewłaściwego zastosowania technologii informatycznej i przetwarzania informacji, rozpatrywane w kategoriach możliwości zarządzania, integralności, możliwości kontrolowania i zachowania ciągłości lub wynikające z niewłaściwej strategii i polityki IT lub też z nieodpowiedniego użycia technologii informatycznej wykorzystywanej przez instytucję,
- Ryzyko outsourcingu – zdefiniowane jako obejmujące wystąpienie potencjalnych strat związanych z nieprawidłowym wywiązywaniem się przez kontrahentów z umów outsourcingowych, jak również ryzyko prawne związane z wymogami regulacyjnymi w zakresie umów outsourcingowych zawieranych przez Bank,
- Ryzyko kadrowe – zdefiniowane jako ryzyko utraty kluczowych pracowników i trudności związanych z realizacją zadań przez określone komórki Banku będących skutkiem utraty pracowników;
- Bezpieczeństwo fizyczne – zdefiniowane jako ryzyko obejmujące możliwość wystąpienia strat majątkowych dotyczących fizycznej substancji majątku Banku, w wyniku zdarzeń losowych i przestępstw, jak również strat wynikających z uzyskania nieuprawnionego dostępu do danych chronionych tajemnicą bankową, danych klientów, know-how, etc. oraz innego majątku intelektualnego Banku znajdującego się na terenie Banku.

Podstawowymi elementami strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku są:

- ewidencja zdarzeń operacyjnych,
- cyklicznie przeprowadzany proces samooceny ryzyka operacyjnego,
- kwartalny monitoring kluczowych czynników ryzyka (KRI),
- wypracowanie działań mających na celu minimalizację ryzyka operacyjnego.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym koordynowany jest na bieżąco przez Menedżera ds. Ryzyka Operacyjnego (ORM) i podlega kontroli Audytu Wewnętrznego. Rolę ORM pełni w Banku dyrektor Departamentu Finansów, Kontroli i Zarządzania Ryzykiem.

Kierownicy poszczególnych jednostek organizacyjnych są odpowiedzialni za nadzór nad prawidłowością zarządzania ryzykiem operacyjnym w ich zakresie kompetencji. Wszystkie jednostki organizacyjne na bieżąco ograniczają, monitorują i identyfikują ryzyko operacyjne w swoich obszarach działalności. Odpowiedzialność za bieżące zarządzanie ryzykiem spoczywa na wszystkich pracownikach Banku.

Dla potrzeb wyliczenia regulacyjnego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego Bank stosuje metodę wskaźnika podstawowego, zgodnie z zapisami Uchwały 76/2010 KNF.

Elementy zarządzania ryzykiem operacyjnym opisane w niniejszej części są wykorzystywane w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym w ramach Filara II (wyznaczenia kapitału wewnętrznego).

W ramach procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku opracowywane są raporty na temat narażenia Banku na ryzyko operacyjne (profilu ryzyka operacyjnego w Banku) przedstawiane na Komitecie ds. Ryzyka oraz na Radzie Nadzorczej po uprzednim zatwierdzeniu przez Zarząd.

Raport zawiera następujące informacje:

- Informacje ogólne – liczba zdarzeń operacyjnych oraz wysokość strat, z wyszczególnieniem największych pojedynczych strat wraz z informacją o miejscu ich powstania,
- Charakterystykę strat – zestawienie informacji, dotyczących liczby zdarzeń oraz wysokość strat ze względu na kategorię oraz rodzaj zdarzeń operacyjnych,
- Wyniki samooceny ryzyka operacyjnego,
- Informacje na temat progów KRI,
- Informacje na temat skarg klientów przygotowane na podstawie podsumowania przekazanego do ORM przez Departament Bankowości Transakcyjnej oraz Departament Rozliczeń Transakcji Skarbowych.

III.5. Ryzyko płynności

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie płynności Banku w ujęciu regulacyjnym i ekonomicznym i zapobieganie sytuacjom kryzysowym poprzez monitorowanie płynności Banku oraz rynku w celu podejmowania działań wyprzedzających i szybkiego reagowania na zjawiska rynkowe.

Oprócz jednostek organizacyjnych opisanych w części pierwszej rozdziału, w ramach procesu zarządzania ryzykiem dodatkowo bierze udział Departament Rozliczeń Transakcji Skarbowych, który odpowiedzialny jest m.in. za: sprawdzania stanu środków na rachunkach nostro oraz przekazywanie informacji do Departamentu Skarbu.

Zgodnie z wymogami Uchwały 386/2008 KNF, Bank zarządza płynnością bieżącą, krótko -, średnio – oraz długoterminową. Do pomiaru wykorzystuje metody zamieszczone w tabeli poniżej.

Tabela 5 Metody pomiaru ryzyka płynności wykorzystywane przez Bank (zgodnie z Uchwałą 386/2008 KNF)

	Luka płynności	Nadzorcze miary płynności	Analiza stabilności	PV01	Długoterminowe finansowanie inwestycji	Szacowanie bufora płynności
Płynność bieżąca i natychmiastowa	✓	✗	✗	✓	✗	✓
Płynność krótkoterminowa	✓	✓	✓	✓	✗	✓
Płynność średnioterminowa	✓	✗	✓	✓	✗	✓
Płynność długoterminowa	✓	✓	✓	✓	✓	✗

✓ - metoda stosowana

✗ - metoda niestosowana

Bank sporządza lukę płynności z częstotliwością dzienną. Luka płynności analizowana jest w ujęciu statycznym (luka kontraktowa) i dynamicznym (luka urealniona).

Bank zgodnie z wymogami Uchwały 386/2008 KNF wyznacza nadzorcze miary płynności. W kalkulacji uwzględniane są wszystkie pozycje w walutach wymienialnych. Bank nie utrzymuje pozycji w walutach niewymienialnych. Przy obliczaniu podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności uwzględniane są instrumenty dłużne o niskim ryzyku, w związku z powyższym Bank przeprowadza analizy potwierdzające szacunki wartości papierów dłużnych.

Bank przeprowadza analizy stabilności w oparciu o dane historyczne i statystyczne pozwalające na dokonanie prognoz sytuacji płynnościowej Banku poprzez ostrożny szacunek poziomu „osadu”. Wyniki kalkulacji podlegają regularnej analizie i weryfikacji historycznej w stosunku do przyjętych szacunków. Analizy są prowadzone w określonych zakresach na bazie dziennej, miesięcznej i kwartalnej.

Bank uznając, że istotnym czynnikiem determinującym ryzyko płynności jest wrażliwość struktury bilansu na zmiany stóp procentowych mierzy ten czynnik miarą PV01 w podziale na wszystkie waluty, poszczególne przedziały czasowe oraz portfele Banku.

Bank jako zaangażowany w finansowanie dużych projektów przeprowadza regularną ocenę płynności długoterminowej stosownie do § 2 ust. 5 Uchwały 386/2008 KNF.

Niezależnie od regularnego monitorowania poziomu płynności Bank przygotował plany postępowania w sytuacjach awaryjnych związanych ze zmniejszającym się poziomem płynności czy też jej zanikaniem. Plany są regularnie weryfikowane i aktualizowane do dynamicznie zmieniających się warunków rynkowych oraz rozwijającej się działalności Banku.

III.6. Ryzyko prawne

Ryzyko prawne jest częścią ryzyka operacyjnego, lecz w procesie identyfikacji ryzyka, ryzyko prawne jest identyfikowane jako odrębna grupa ryzyka. W ramach szeroko rozumianego ryzyka prawnego zostało przyjęte **ryzyko braku zgodności**, rozumiane przez Bank jako ryzyko prawnych lub regulacyjnych sankcji, istotnej straty materialnej lub utraty reputacji przez Bank w wyniku potencjalnej niezgodności z przepisami prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania. W ramach ryzyka braku zgodności można wyróżnić następujące podrodzaje ryzyka:

- Ryzyko prawne (spraw spornych) – zdefiniowane przez Bank jako ryzyko poniesienia strat materialnych i utraty reputacji w wyniku wad prawnych lub niezgodnością z powszechnie obowiązującym prawem: umów, wewnętrznych regulacji prawnych, dokumentacji bankowych, których konsekwencją jest zasądzenie roszczenia od Banku, uznanie roszczenia w drodze ugody sądowej/pozasądowej, zapłacenie kar umownych lub poniesienie straty z powodu przedawnienia dochodzenia roszczeń;
- Ryzyko podatkowe to ryzyko poniesienia strat materialnych i ewentualnych konsekwencji skarbowych i karno-skarbowych wynikających z kar nakładanych przez organy skarbowe i organy kontroli skarbowej w związku z nieprawidłowościami w ewidencji i rozliczaniu zobowiązań podatkowych lub nie spełnianiem innych wymogów prawa podatkowego (np. przechowywanie dokumentacji). Czynnikiem ryzyka podatkowego jest rozbudowany i skomplikowany system prawa podatkowego w Polsce;
- Ryzyko regulacyjne to ryzyko sankcji regulacyjnych oraz potencjalnie strat materialnych i utraty reputacji będących następstwem nieprzestrzegania obowiązujących przepisów prawa i wymogów prawa, w szczególności prawa bankowego, przepisów wydawanych przez nadzór bankowy, przepisów o przeciwdziałaniu praniu brudnych pieniędzy, finansowaniu terroryzmu i przestępstw finansowych;

Zgodnie z przyjętą przez Bank definicją ryzyka operacyjnego, w skład którego wchodzi ryzyko prawne, zarządzanie ryzykiem prawnym odbywa się w zakresie metodologii przyjętej dla ryzyka operacyjnego. Jednak podobnie jak w przypadku ryzyka reputacji – bardzo istotną rolę w procesie zarządzania sprawuje Compliance Officer odpowiedzialny za identyfikację i zarządzanie ryzykiem braku zgodności.

III.7. Ryzyko cyklu gospodarczego

Bank nie posiada odrębnej polityki zarządzania ryzykiem makroekonomicznym. Ryzyko to jest uwzględniane w ramach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Bank dokonuje regularnej analizy sytuacji rynkowej m.in. na posiedzeniach Komitetu ALCO przy udziale Doradcy Ekonomicznego Banku (ryzyko rynkowe i ryzyko płynności). Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla ryzyka kredytowego i rynkowego oparte o scenariusze makroekonomiczne przygotowywane przy udziale Doradcy Ekonomicznego Banku.

Komitet ds. Ryzyka jest odpowiedzialny za monitoring i kontrolę ryzyka makroekonomicznego, dokonuje regularnego przeglądu jego poziomu oraz ocenia i decyduje o ewentualnej alokacji Kapitału Ekonomicznego. Szacunek kapitału ekonomicznego dokonywany jest poprzez scenariusze makroekonomiczne w ramach testów warunków skrajnych dla ryzyka kredytowego i ryzyka rynkowego. Ryzyko makroekonomiczne ze względu na swą specyfikę nie jest uwzględniane w kalkulacji kapitału regulacyjnego (RC).

III.8. Ryzyko reputacji

W zakresie zarządzania ryzykiem reputacji, Bank stosuje odpowiednie polityki i regulacje wewnętrzne dotyczące obszarów szczególnie wrażliwych – tj. w ramach których wszelkie niedopatrzienia i zdarzenia mogą zaszkodzić wizerunkowi banku i jego reputacji wśród klientów, inwestorów jak i nadzorcy. Do takich obszarów należy m.in. obszar zgodności z prawem, w ramach którego do zadań Compliance Officera należy kontrolowanie zgodności procedur dotyczących przestrzegania zasad polityki zgodności w Banku z przepisami zewnętrznymi obowiązującymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Kolejnymi obszarami są kontakty z klientami oraz konflikty interesów, które zarządzane są poprzez ich rozstrzygnięcie w sposób obiektywny przy zastosowaniu jasno określonych założeń organizacyjnych, z uwzględnieniem dobra prawnego klientów

IV. Regulacyjne wymogi kapitałowe

Bank wyznacza wymogi kapitałowe zgodnie z metodami określonymi w Uchwale nr 76/2010 KNF z późn. zm. oraz obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi. Poniższa tabela prezentuje szczegółowe zestawienie metod wykorzystywanych przez Bank dla wyliczania nadzorczych wymogów kapitałowych.

Tabela 6 Metody stosowane w kalkulacji regulacyjnych wymogów kapitałowych

Wymóg kapitałowy z tytułu:	Zastosowana metoda
Ryzyka kredytowego	metoda standardowa
Ryzyka rynkowego:	
ryzyka walutowego	metoda podstawowa
ryzyka cen towarów	n/a*
ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych	n/a*
ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych	metoda podstawowa
ryzyka ogólnego stóp procentowych	metoda terminów zapadalności
Ryzyka operacyjnego	metoda podstawowego wskaźnika

*) Z uwagi na specyfikę prowadzonej działalności w roku 2012 Bank nie wyliczał wymogu z tytułu ryzyka cen towarów oraz ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych.

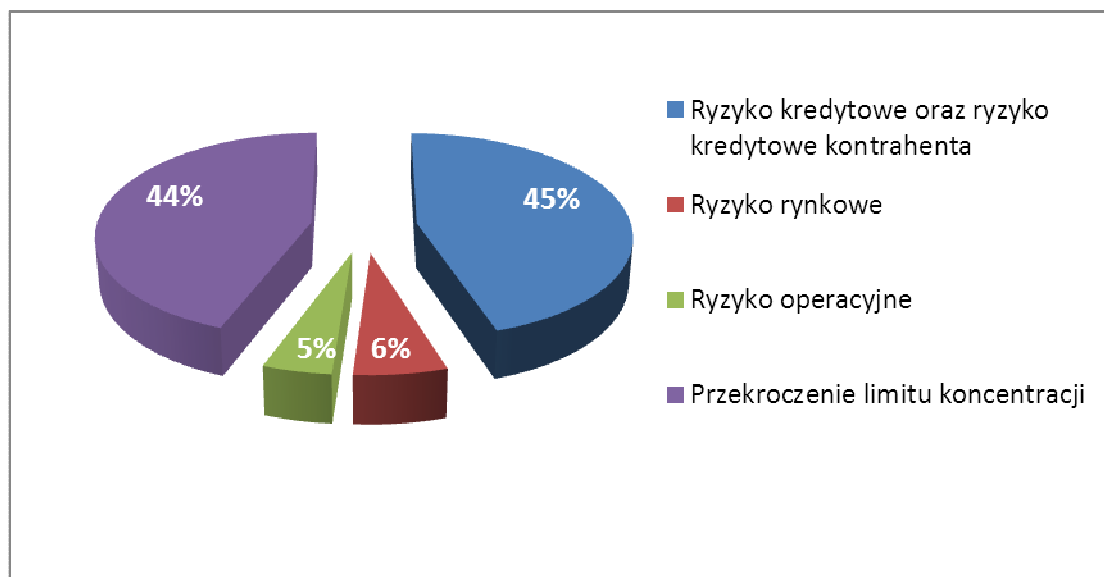
Wg stanu na 31 grudnia 2012r. całkowity wymóg kapitałowy Banku wyniósł 136.834 tys. zł.

Strukturę całkowitego wymogu kapitałowego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7 Wysokość wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka

Wymóg kapitałowy z tytułu:	Wartość wymogu (w tys. PLN)
Ryzyka kredytowego	60.413
Ryzyka rynkowego	8.374
ryzyka walutowego	528
ryzyka cen towarów	0
ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych	0
ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych	5.818
ryzyka ogólnego stóp procentowych	2.028
Ryzyka operacyjnego	6.212
Ryzyka rozliczenia, dostawy oraz ryzyka kredytowego kontrahenta	1.237
Przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań	60.598
Przekroczenia progu koncentracji kapitałowej	0
Wymogi kapitałowe razem	136.834

Schemat 1 Struktura całkowitego wymogu kapitałowego wg stanu na 31 grudnia 2012r.

W procesie wyznaczania adekwatności kapitałowej każda z klas ekspozycji została zaklasyfikowana zgodnie z § 20.1. załącznika nr 4 do Uchwały nr 76/2010 KNF z późn. zm. do poszczególnych klas ekspozycji. Strukturę wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka rozliczenia, dostawy oraz ryzyka kredytowego kontrahenta wg poszczególnych klas ekspozycji przedstawia poniższa tabela.

Przekroczenie limitu koncentracji stanowi przejściową pozycję wynikającą z obniżenia funduszy własnych na skutek straty z 2011 roku. Następstwem uzupełnienia funduszy własnych w związku z zaliczeniem wyniku finansowego za 2012 rok (po uprzedniej weryfikacji przez biegłego rewidenta) jest wyeliminowanie większości przekroczeń, powodując obniżenie wymogu kapitałowego z tego tytułu. Na dzień 30.04.2013r. nie występowały żadne przekroczenia a współczynnik wypłacalności Banku wyniósł 25,27%.

Tabela 8 Struktura wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, ryzyka rozliczenia, dostawy oraz ryzyka kredytowego kontrahenta

Klasa ekspozycji	Wartość wymogu kapitałowego (w tys. PLN)
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	0
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec jednostek samorządu terytorialnego oraz władz lokalnych	4.508
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	0
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec wielostronnych banków rozwoju	0
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organizacji międzynarodowych	0
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	2.565
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	41.964
Ekspozycje lub warunkowe ekspozycje detaliczne	0
Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach	10.221
Ekspozycje przeterminowane	388
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	0
Ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych	0
Pozycje sekurytyzacyjne	0
Ekspozycje krótkoterminowe wobec instytucji i przedsiębiorców	0
Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0
Inne ekspozycje	2.004
Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego, ryzyka rozliczenia, dostawy oraz ryzyka kredytowego kontrahenta	61.650

W strukturze ekspozycji kredytowych Banku dominują ekspozycje zaklasyfikowane do kategorii ekspozycji wobec przedsiębiorców. Ekspozycje zaklasyfikowane do tej kategorii stanowiły 68% wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka kredytowego kontrahenta.

IV.A. Zewnętrzne oceny wiarygodności kredytowej

Zgodnie z załącznikiem nr 4 do Uchwały nr 76/2010 KNF z późn. zm., Bank dokonując wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową, wagę ryzyka przypisuje zgodnie z klasą, do której należy dana ekspozycja oraz stopniem jakości kredytowej ekspozycji lub podmiotu w zakresie określonym w §§ 24-100 w załączniku nr 4 do Uchwały 76/2010 KNF z późn. zm.

W 2012 roku w procesie kalkulacji wymogów kapitałowych Bank wykorzystywał informacje o ratingach zewnętrznych wystawionych przez agencję Moody's Investors Service,

w szczególności w odniesieniu do ekspozycji wobec banków. W okresie, którego dotyczą ujawnienia Bank nie zmieniał agencji z której ocen korzysta.

Bank w procesie kalkulacji wymogów kapitałowych wykorzystywał oceny kredytowe nadane poszczególnym emitentom i emisjom. Oceny kredytowe wykorzystywane były do określenia wagi ryzyka tych ekspozycji wobec podmiotów i instrumentów, które posiadały taką ocenę. W przypadku, gdy oceny takiej nie było wagi ryzyka przypisywane były ekspozycjom nieposiadającym zewnętrznych ocen wiarygodności kredytowej zgodnie z postanowieniami Załącznika nr 4 do Uchwały KNF nr 76/2010 z późn, zm.

Oceny ratingowe wykorzystywane były z uwzględnieniem zależności pomiędzy ocenami wiarygodności kredytowej określonymi w §§ 52 – 54 załącznika nr 4 oraz w załączniku nr 15 do Uchwały nr 76/2010 z późn zm.

Tabela 9 Wartość ekspozycji przed i po zastosowaniu technik redukcji ryzyka kredytowego dla poszczególnych stopni jakości kredytowej (w tys.zł)

Klasa Ekspozycji	Wartość ekspozycji przed zastosowaniem technik ograniczania ryzyka kredytowego	Techniki ograniczania ryzyka kredytowego	Wartość ekspozycji po zastosowaniu technik ograniczania ryzyka kredytowego
Rządy i banki centralne	486.443		663.762***
Jednostki samorządu terytorialnego	281.770		281.770
Instytucje – banki (1 STJK_ST*)	35.050		35.050
Instytucje – banki (2 STJK_LT**)	83.469		83.469
Przedsiębiorstwa	170.026	Gwarancja Skarbu Państwa	0
Przedsiębiorstwa	7.330	Kaucja	0
Przedsiębiorstwa	526.724		526.724
Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	127.762		127.762
Ekspozycje przeterminowane	4.848		4.848
Pozostałe	7.293	Gwarancja Skarbu Państwa	0
Pozostałe	36.566		36.566
	1.767.281		1.759.951

*STJK_ST – stopień jakości kredytowej ustalony w oparciu o ocenę krótkoterminową zewnętrznej agencji ratingowej

**STJK_LT – stopień jakości kredytowej ustalony w oparciu o ocenę długoterminową zewnętrznej agencji ratingowej

*** - kwota uwzględnia wartość gwarancji Skarbu Państwa udzielonych wobec ekspozycji „Przedsiębiorstwa” oraz „Pozostałe”

V. Kapitał wewnętrzny

Kapitał ekonomiczny szacowany jest przez Bank dla ryzyk zidentyfikowanych jako istotne zgodnie z metodyką, która w ocenie Banku najrzetelniej obrazuje ekspozycję na dany rodzaj ryzyka, uwzględniając czynniki ilościowe i jakościowe w analizie ryzyka.

Proces identyfikacji i oceny istotności ryzyka przeprowadzany jest przez Bank na poziomie strategii w obszarze zarządzania ryzykiem. Jednocześnie w ramach tego procesu Bank podejmuje decyzje w zakresie metod zarządzania zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka uznanymi za istotne. Proces identyfikacji i oceny istotności ryzyk dokonywany jest co najmniej raz do roku.

W okresie objętym niniejszymi ujawnieniami Bank zidentyfikował i ocenił jako istotne następujące rodzaje ryzyka:

V.1. Ryzyko kredytowe, w tym:

- Bazowe ryzyko kredytowe (ryzyko istotne),
- Ryzyko kredytowe kontrahenta (ryzyko istotne),
- Ryzyko rezydualne (ryzyko istotne).
- Ryzyko koncentracji (ryzyko istotne).

Oszacowanie kapitału wewnętrznego z tytułu ryzyka kredytowego odbywa się za pośrednictwem modelu portfelowego wyjaśniającego wspólną zmienność jakości aktywów w portfelu kredytowym. Przy kalkulacji kapitału ekonomicznego są stosowane wartości parametrów ryzyka z modeli Banku, lub jeśli jest taka potrzeba - wartości parametrów zawarte w dokumentach nadzorczych.

Dodatkowo, w przypadku wystąpienia przekroczenia limitów koncentracji – wymóg kapitałowy z tego tytułu jest uwzględniany w kapitale ekonomicznym z tytułu ryzyka kredytowego.

V.2. Ryzyko Rynkowe (ryzyko istotne)

Definicja ryzyka rynkowego na potrzeby kalkulacji kapitału ekonomicznego jest zgodna z definicją zawartą w punkcie III.3.A (zawiera ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe, ryzyko cen dłużnych papierów wartościowych, ryzyko kapitałowych papierów wartościowych, ryzyko cen towarów).

Kapitał ekonomiczny z tytułu ryzyka rynkowego liczony jest przy wykorzystaniu modelu wartości zagrożonej przy zastosowaniu metody historycznej. Na potrzeby wyliczenia kapitału ekonomicznego przyjmuje się 99% poziom ufności oraz 40 – dniowy okres straty.

V.3. Ryzyko operacyjne, w tym:

- Ryzyko operacyjne ogólna definicja (ryzyko istotne),
- Ryzyko systemów IT (ryzyko istotne),
- Ryzyko outsourcingu (ryzyko istotne),
- Ryzyko kadrowe (ryzyko istotne),

Na potrzeby kalkulacji kapitału ekonomicznego w kalkulacji ryzyka operacyjnego uwzględniane są zdarzenia operacyjne związane z ryzykami systemów IT, outsourcingu, kadrowym oraz prawnym (oddzielna grupa ryzyka na poziomie identyfikacji ryzyka, w skład której wchodzi rodzaje ryzyka: ryzyko braku zgodności, ryzyko prawne (spraw spornych), ryzyko podatkowe, ryzyko regulacyjne). Oddzielnie, ale w oparciu o tą samą metodologię kalkulacji, obliczany jest kapitał ekonomiczny związany z ryzykiem reputacji.

Metodyka pomiaru kapitału wewnętrznego z tytułu ryzyka operacyjnego oparta jest na analizie scenariuszowej. Stosowana przez Bank metoda odpowiada elementom występującym w podejściu wykorzystywanym do zaawansowanego modelowania ryzyka operacyjnego zwanego Scenario-Based Advanced Measurement Approach, z wykorzystaniem której wyznaczany jest OpVar przy wybranym kwantylu rozkładu metodą symulacji Monte Carlo. Przyjęta metodyka zakłada wykorzystanie rozkładu częstotliwości wystąpienia straty operacyjnej oraz rozkładu dotkliwości strat operacyjnych oraz korelację na poziomie 1. W celu symulacji częstotliwości wystąpienia straty wykorzystany jest rozkład Poissona, natomiast do kalkulacji rozkładu dotkliwości strat przyjęty został rozkład lognormalny. Kapitał ekonomiczny z tytułu ryzyka operacyjnego oblicza się jako różnicę pomiędzy odpowiednim kwantylem rozkładu straty nieoczekiwanej, a stratą oczekiwaną. Zarówno na potrzeby zarządzania ryzykiem jak i kalkulacji kapitału ekonomicznego przyjęty został poziom ufności to 99%, zgodny z wymaganiami dla metod zaawansowanych zgodnie z wytycznymi Komitetu Bazylejskiego.

Kapitał ekonomiczny z tytułu ryzyka operacyjnego obliczany jest na bazie miesięcznej. Walidacja historyczna modelu (back-testing) dokonywana jest, co najmniej raz do roku, przy czym wystąpienie niższych strat z tytułu ryzyka operacyjnego nie jest przesłanką do zmian parametryzacji modelu.

V.4. Ryzyko płynności (ryzyko istotne)

Zgodnie z wytycznymi nadzoru i praktyką rynkową Bank uznaje, iż ryzyka płynności nie można ograniczać przez utrzymywanie dodatkowego kapitału. W związku z tym dla tego rodzaju ryzyka nie szacuje się kapitału ekonomicznego.

V.5. Ryzyko prawne, w tym:

- Ryzyko braku zgodności (ryzyko istotne),
  - Ryzyko prawne (spraw spornych) (ryzyko istotne),
  - Ryzyko podatkowe (ryzyko istotne),
  - Ryzyko regulacyjne (ryzyko istotne)

Ryzyko prawne – kalkulacja kapitału ekonomicznego dokonywana jest w ramach analizy scenariuszowej ryzyka operacyjnego poprzez uwzględnienie zidentyfikowanych scenariuszy zdarzeń dla ryzyka braku zgodności i pozostałych aspektów ryzyka prawnego.

V.6. Ryzyko cyklu gospodarczego (makroekonomicznego) (ryzyko istotne)

Z uwagi na specyfikę ryzyka makroekonomicznego tj. wpływ tegoż na pozostałe ryzyka (ryzyko kredytowe, rynkowe, płynności) Bank do szacowania kapitału ekonomicznego na ryzyko makroekonomiczne wykorzystał wyniki testów warunków skrajnych dla poszczególnych rodzajów ryzyka. Szacunkowa wielkość kapitału to różnica pomiędzy kapitałem ekonomicznym wynikającym ze scenariusza stres testowego a kapitałem ekonomicznym obliczonym dla warunków normalnych. Łączny szacunkowy kapitał ekonomiczny dla ryzyka makroekonomicznego stanowi sumę różnic, o których mowa powyżej dla ryzyka rynkowego i kredytowego zakładając brak efektu dywersyfikacji ryzyka. Jak zapisano powyżej – dla ryzyka płynności kapitał ekonomiczny nie jest szacowany i utrzymywany.

Decyzję o konieczności alokacji kapitału podejmuje Komitet ds. Ryzyka na podstawie wyników powyższych pomiarów.

V.7. Ryzyko Reputacji (ryzyko istotne)

Kapitał wewnętrzny na ryzyko reputacji jest uwzględniony w ramach wyliczenia kapitału ekonomicznego z tytułu ryzyka operacyjnego.

V.8. Ryzyko Modelu

W zakresie ryzyka modelu nie dokonuje się szacunku Kapitału Ekonomicznego (EC), a ze względu na swą specyfikę nie jest również uwzględniane w kalkulacji Kapitału Regulacyjnego (RC).

VI. Informacje uzupełniające

VI.A. Ryzyko kredytowe i ryzyko rozmycia

Ryzyko rozmycia zdefiniowane przez Bank jako ryzyko powstające w sytuacji, w której Bank, w ramach zabezpieczenia należności, przyjmuje wierzytelności, jakie dłużnik banku posiada względem strony trzeciej (np. swego kontrahenta).

1. Definicja należności zagrożonych

Należnościami zagrożonymi są należności „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone”, zgodnie z kryteriami określonymi w RMF w sprawie tworzenia rezerw.

2. Metody przyjęte do ustalania korekt wartości i rezerw

Rezerwy celowe tworzone są według zasad określonych w RMF w sprawie tworzenia rezerw, w pełnej wysokości wymaganej powyższym rozporządzeniem.

Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka stosując dwa kryteria:

- analiza sytuacji ekonomiczno-finansowej Klienta,
- terminowość spłaty kapitału i odsetek.

Na podstawie rezultatów procesu monitoringu ekspozycji oraz kryteriów stosowanych w systemie klasyfikacji ryzyka kredytowego, określana jest aktualna ocena wiarygodności kredytowej Klienta, odzwierciedlona poprzez nadaną klasę ratingową. Rating / ocena zdolności kredytowej określa sytuację ekonomiczno-finansową Klienta, wobec czego może wskazywać na klasyfikację ekspozycji do kategorii określonych w załączniku nr 1 do RMF w sprawie tworzenia rezerw.

Bank dokonuje kwartalnego i rocznego przeglądu portfela kredytowego zakończonego oceną portfela wierzytelności Klientów oraz ustala ich klasyfikację zgodnie z RMF w sprawie tworzenia rezerw. Monitoring kwartalny oparty jest na informacjach o terminowości spłat kapitału i odsetek w poszczególnych miesiącach oraz na sprawozdaniach statystycznych i informacjach finansowych dostarczanych przez Klienta, jak również na podstawie wszelkich dostępnych publicznie informacji mogących mieć wpływ na poziom ryzyka kredytowego obecnie i w przyszłości. Ocena roczna ekspozycji kredytowych jest dokonywana niezwłocznie po otrzymaniu audytowanych rocznych raportów finansowych od Klientów. W ramach rocznej oceny ekspozycji kredytowych Bank bada zmiany w strukturze organizacyjnej i prawnej Klienta. Monitoring ekspozycji kredytowych dokonywany jest z wykorzystaniem modeli kredytowych oraz innych metod i narzędzi zarządzania ryzykiem kredytowym.

3. Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego i średnia kwota ekspozycji w danym okresie w podziale na klasy

Tabela 10 Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego i średnia kwota ekspozycji w danym okresie w podziale na klasy*

Klasa ekspozycji	Łączna kwota ekspozycji Stan na koniec 2012 r. (w tys. PLN)	Średnioważona kwota ekspozycji w ciągu 2012 r. (w tys. PLN)
Rządy i banki centralne	663.762	594.489
Jednostki samorządu terytorialnego oraz władze lokalne	281.770	218.266
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	0	0
Wielostronne banki rozwoju	0	0
Organizacje międzynarodowe	0	0
Instytucje	118.519	142.571
Przedsiębiorcy	526.724	519.220
Ekspozycje detaliczne	0	0
Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	127.762	102.749
Ekspozycje przeterminowane	4.848	2.847
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	0	0
Ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych	0	0
Pozycje sekurytyzacyjne	0	0
Ekspozycje krótkoterminowe wobec instytucji i przedsiębiorców	0	0
Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0	0
Inne ekspozycje	36.566	42.218
Razem	1.759.951	1.622.532

*kwoty w tabeli uwzględniają ekspozycje z tytułu instrumentów pochodnych w wysokości ekwiwalentu bilansowego. Wartość ekspozycji z tego tytułu oraz aktywa ważone ryzykiem przedstawiono w Tabeli 17

4. Struktura geograficzna ekspozycji w rozbiciu na obszary ważne pod względem istotnych klas ekspozycji wraz z dodatkowymi informacjami, jeżeli są istotne

Tabela 11 Struktura geograficzna ekspozycji w rozbiciu na obszary ważne pod względem istotnych klas ekspozycji wraz z dodatkowymi informacjami

Kraje	Przedsiębiorcy	Rządy i banki centralne	Jednostki samorządu terytorialnego oraz władze lokalne	Pozostałe klasy razem.
Polska ogółem	406.162	663.762	281.770	247.569
Luksemburg	60.491	0	0	0
Szwecja	58.099	0	0	44
Inne	1.973	0	0	40.082*

*Pozycja zawiera salda rachunków Nostro oraz wycenę instrumentów pochodnych z instytucjami finansowymi

5. Struktura branżowa ekspozycji lub w podziale według typu kontrahenta, w rozbiciu na klasy ekspozycji, wraz z dodatkowymi informacjami, jeżeli są istotne

Tabela 12 Struktura branżowa ekspozycji lub w podziale według typu kontrahenta, w rozbiciu na klasy ekspozycji

Segmenty branżowe	Rządy i banki centralne	Jednostki samorządu terytorialnego oraz władze lokalne	Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	Wielostronne banki rozwoju	Organizacje międzynarodowe	Instytucje	Przedsiębiorcy	Ekspozycje przeterminowane	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	Pozostałe ekspozycje
Banki	146.638	0	0	0	0	118.519	0	0	0	0
Działalność produkcyjna	0	0	0	0	0	0	126.678	4.848	56.624	5.596
Produkcja metali i przetworzonych wyrobów z metali	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zaopatrzenie w energię elektryczną i gaz	0	0	0	0	0	0	58.466	0	0	360
Transport, gosp. Magazynowa i łączność	0	0	0	0	0	0	108.681	0	0	0
Pośrednictwo finansowe	0	0	0	0	0	0	90.840	0	0	2.369
Osoby fizyczne	0	0	0	0	0	0	1	0	12	0
Pozostałe łącznie	517.124	281.770	0	0	0	0	142.058	0	71.126	28.241
Razem	663.762	281.770	0	0	0	118.519	526.724	4.848	127.762	36.566

6. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na klasy ekspozycji, wraz z dodatkowymi informacjami, jeżeli są istotne

Tabela 13 Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na klasy ekspozycji

Klasa ekspozycji	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-12 miesięcy	1-5 lat	Powyżej 5 lat	Inne*	Razem
Rządy i banki centralne	231.366	0	165.462	198.662	60.979	7.293	663.762
JST oraz władze lokalne	0	0	2.074	244.649	35.047	0	281.770
Organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej	0	0	0	0	0	0	0
Wielostronne banki rozwoju	0	0	0	0	0	0	0
Organizacje międzynarodowe	0	0	0	0	0	0	0
Instytucje	59.814	30.824	5.665	21.367	849	0	118.519
Przedsiębiorcy	15.423	34.770	105.947	288.396	82.188	0	526.724
Ekspozycje detaliczne	0	0	0	0	0	0	0
Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	0	35.098	43.826	36.774	12.064	0	127.762
Ekspozycje przeterminowane	0	0	0	4.848	0	0	4.848
Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	0	0	0	0	0	0	0
Ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych	0	0	0	0	0	0	0
Pozycje sekurytyzacyjne	0	0	0	0	0	0	0
Ekspozycje krótkoterminowe wobec instytucji i przedsiębiorców	0	0	0	0	0	0	0
Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0	0	0	0	0	0	0
Inne ekspozycje	0	0	0	507	0	36.059	36.566
Razem	306.603	100.692	322.974	795.203	191.127	43.352	1.759.951

* Pozycje nie posiadające określonego terminu zapadalności (np. akcje, środki trwałe).

7. W rozbiciu na istotne branże lub typy kontrahentów kwoty:

- a. ekspozycji zagrożonych,
- b. salda korekt wartości i rezerw,
- c. korekt wartości i rezerw w danym okresie

Tabela 14 Ekspozycje zagrożone i salda rezerw na dzień 31.12.2012 r.

Segment branżowy	Typ należności			Rezerwy
	Poniżej standardu	Wątpliwe	Stracone	
Działalność produkcyjna	35.000	0	26.682	21.834
Inne	12.060	0	0	0
Razem	47.060	0	26.682	21.834

Kwota rezerw dotyczy ekspozycji w kategorii straconej (wartość bilansowa netto 4.848 tys. zł) Ekspozycje klasyfikowane jako poniżej standardu wg stanu na 31.12.2012 roku są obsługiwane i są zabezpieczone zabezpieczeniami w kwocie pozwalającej na nietworzenie rezerw celowych zgodnie z RMF w sprawie tworzenia rezerw.

8. Kwoty ekspozycji zagrożonych - przedstawione oddzielnie, w podziale na istotne obszary geograficzne, obejmujące w miarę możliwości kwoty korekt wartości i rezerw związane z każdym obszarem geograficznym.

Tabela 15 Ekspozycje zagrożone i salda rezerw na dzień 31.12.2012 r. według krajów

Kraje	Typ należności			Rezerwy
	Poniżej standardu	Wątpliwe	Stracone	
Polska	47.060	0	26.682	21.834
Inne	0	0	0	0
Razem	47.060	0	26.682	21.834

Kwota rezerw dotyczy ekspozycji w kategorii straconej (wartość bilansowa netto 4.848 tys. zł) Ekspozycje klasyfikowane jako poniżej standardu wg stanu na 31.12.2012 roku są obsługiwane i są zabezpieczone zabezpieczeniami w kwocie pozwalającej na nietworzenie rezerw celowych zgodnie z RMF w sprawie tworzenia rezerw.

9. Uzgodnienie zmian stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji zagrożonych

Tabela 16 Zmiana stanu wartości rezerw celowych na należności bilansowe w okresie od dnia 01.01.2012 r. do dnia 31.12.2012 r. (w tys. PLN)

Wyszczególnienie	Typ należności				Razem
	Normalne i pod obserwacją	Poniżej standardu	Wątpliwe	Stracone	
Stan na początek okresu	0	0	0	20.398	0
Zwiększenia	0	0	0	6.936	0
Utworzenie rezerw celowych				6.936	
Inne zwiększenia					
Zmniejszenia	0	0	0	5.500	0
Rozwiązanie rezerw celowych				5.500	
Umorzenie w ciężar rezerw					
Odpisanie do ewidencji pozabilans.					
Inne zmniejszenia					
Zmiany z tytułu przekwalifikowania	0	0	0	0	0
Stan na koniec okresu	0	0	0	21.834	0

VI.B. Ryzyko kredytowe kontrahenta

1. Opis metodologii stosowanej do przypisania kapitału wewnętrznego i limitów kredytowych dla ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta.

Bank szacuje kapitał ekonomiczny w oparciu o ogólną metodologię PCRMM opisaną w punkcie V.1 niniejszego dokumentu wspólnie dla księgi bankowej oraz handlowej.

2. Opis zasad polityki w zakresie zabezpieczeń kredytowych i tworzenia rezerw kredytowych oraz polityki w zakresie narażenia na ryzyko niekorzystnej zmiany wartości zabezpieczenia.

Polityka w zakresie przyjmowanych zabezpieczeń uregulowana w Banku jest w formie jednego dokumentu zarówno dla księgi bankowej i księgi handlowej. Szczegółowe informacje znajdują się w punktach III.2.A do III.2.C niniejszego dokumentu.

3. Omówienie wpływu wartości wymaganego zabezpieczenia, jakie musiałyby zapewnić Bank przy obniżeniu jego oceny wiarygodności kredytowej.

Bank nie posiada nadanych ocen wiarygodności kredytowej przez zewnętrzne agencje ocen ratingowych.

4. Dodatnia wartość godziwa brutto kontraktów, korzyści z saldowania, bieżącej ekspozycji kredytowej, ustanowionego zabezpieczenia oraz wartości netto ekspozycji kredytowej z tytułu instrumentów pochodnych, przy czym wartość netto ekspozycji kredytowej z tytułu instrumentów pochodnych stanowi ekspozycję z tytułu transakcji na instrumentach pochodnych po uwzględnieniu korzyści z prawnie obowiązujących umów saldowania, jak i umów dotyczących zabezpieczenia kredytowego.

Tabela 17 Wartość ekspozycji i ekspozycji ważonej ryzykiem w podziale na typ instrumentu

Instrument	Wartość ekspozycji	Aktywa ważone ryzykiem
IRS/CIRS	22.706	10.343
Instrumenty walutowe	9.303	5.040
RAZEM	32.009	15.383

5. Zasady ustalania wartości ekspozycji zgodnie z przyjętą metodą w zależności od dokonanego wyboru.

Dla potrzeb wyliczenia ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych, Bank przyjmuje metodę wyceny rynkowej, przy której ekwiwalent bilansowy oblicza się jako sumę kosztu zastąpienia i przyszłej potencjalnej ekspozycji kredytowej.

Jako koszt zastąpienia przyjmuje się dodatnią wartość rynkową transakcji. W przypadku, gdy wycena transakcji jest ujemna, koszt zastąpienia takiej transakcji jest równy zero.

Bank dokonuje wyceny instrumentów finansowych metodą wartości bieżącej zdyskontowanych przepływów pieniężnych - wartość godziwa kontraktu ustalana jest jako bieżąca wartość zdyskontowanych przepływów pieniężnych wynikających z danego kontraktu. Do wyceny wykorzystywane są dane rynkowe, w szczególności krzywe rynkowe, kursy walutowe i zmienności walutowe.

Przyszłą potencjalną ekspozycję kredytową, z wyjątkiem jednowalutowych transakcji zamiany zmiennej stopy procentowej na zmienną stopę procentową, w przypadku których oblicza się jedynie koszt zastąpienia, oblicza się jako iloczyn nominalnej kwoty transakcji pozabilansowej (lub wartości jej ekwiwalentu delta w przypadku opcji) i wagi ryzyka produktu przypisanej tej transakcji.

Wartość ekspozycji wyliczana jest analogicznie jak w przypadku ryzyka kredytowego portfela bankowego a następnie ważona ryzykiem. Łączny wymóg kapitałowy stanowi suma wartości ważonych pomnożonych przez 8%.

6. Wartość referencyjna zabezpieczających kredytowych transakcji pochodnych i rozkład bieżącej ekspozycji kredytowej według typów ekspozycji.

Bank nie zawiera kredytowych transakcji pochodnych.

7. Kredytowe transakcje pochodne (referencyjne) w podziale na transakcje zawarte w celach związanych z własnym portfelem kredytowym, w tym stanowiące nierzeczywistą ochronę kredytową oraz na transakcje zawarte na zlecenie klientów i transakcje spekulacyjne, z dalszym rozbiem na zabezpieczenie zakupione i sprzedane w ramach każdej grupy produktów.

Bank nie zawiera kredytowych transakcji pochodnych.

VI.C. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym

Zgodnie ze strategią działania Bank nie dokonuje inwestycji kapitałowych w inne podmioty.

VI.D. Obliczanie wymogów kapitałowych na kwoty ekspozycji sekurytyzacyjnych ważone ryzykiem

W 2012 r. Bank nie posiadał w swoim portfelu żadnych ekspozycji sekurytyzacyjnych.

VII. Informacje dotyczące polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze

VII.1 Informacje dotyczące procesu ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku ("**Polityka Zmiennych Wynagrodzeń**") została zatwierdzona przez Zarząd Banku uchwałą nr 96/2012 z dnia 11 września 2012 roku oraz przez Radę Nadzorczą Banku uchwałą nr 55/2012 z dnia 23 października 2012 roku.

Polityka Zmiennych Wynagrodzeń określa zasady przyznawania i wypłaty wynagrodzeń zmiennych zależnych od efektów pracy, osobom zajmującym w Banku stanowiska zakwalifikowane do stanowisk kierowniczych ("**Osoby Zajmujące Stanowiska Kierownicze**") w rozumieniu § 28 ust. 1 Uchwały nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku ("**Uchwała nr 258/2011**"). Stanowiska kierownicze zostały określone w Wykazie Stanowisk Kierowniczych przyjętym uchwałą Zarządu Banku z dnia 12 czerwca 2012 roku. Wykaz Stanowisk Kierowniczych obejmuje w szczególności wszystkich Członków Zarządu Banku.

Przy opracowaniu Polityki Zmiennych Wynagrodzeń zaangażowane były następujące osoby:

- (1) Wiceprezes Zarządu Banku i Członek Zarządu Banku – w zakresie oceny przygotowanego projektu Polityki Zmiennych Wynagrodzeń z perspektywy prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem w Banku,
- (2) Dyrektor Departamentu Personalnego w zakresie przygotowania ostatecznego projektu Polityki Zmiennych Wynagrodzeń,
- (3) Audytor Wewnętrzny – w zakresie przeglądu stanowisk kierowniczych w Banku, oceny wpływu osób zajmujących stanowiska kierownicze na profil ryzyka Banku,
- (4) Dyrektor Finansowy – w zakresie oceny przygotowanego projektu Polityki Zmiennych Wynagrodzeń z perspektywy ewentualnych skutków finansowych dla Banku i zarządzania ryzykiem w Banku,
- (5) Członkowie Rady Nadzorczej – w zakresie zatwierdzenia przygotowanego projektu Polityki Zmiennych Wynagrodzeń.

Bank nie jest bankiem znaczącym pod względem wielkości, organizacji wewnętrznej oraz rodzaju, zakresu i złożoności prowadzonej działalności (w rozumieniu § 6 ust. 4 Uchwały nr 258/2011) i dlatego nie działa w nim komitet ds. wynagrodzeń.

VII.2 Sposób kształtowania wynagrodzeń Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze

Wynagrodzenie Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze jest podzielone na składnik stały (wynagrodzenie zasadnicze) i zmienny (premia roczna).

Przyznanie i wysokość premii rocznej zależy od efektów pracy osiągniętych przez Osobę Zajmującą Stanowisko Kierownicze w danym roku obrotowym. Premia co do zasady nie powinna przekraczać 60% rocznego wynagrodzenia zasadniczego należnego za dany rok obrotowy.

VII.3 Wysokość i warunki przyznania wynagrodzenia zmiennego

Przyznanie Osobie Zajmującej Stanowisko Kierownicze premii rocznej oraz jej wysokość uzależniona jest od spełnienia następujących warunków:

- (1) osiągnięcia przez Osobę Zajmującą Stanowisko Kierownicze określonych celów indywidualnych, mierzonych wskaźnikami finansowymi i niefinansowymi (jakościowymi),
- (2) w przypadku Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze w jednostkach sprzedażowych – osiągnięcia określonego wyniku finansowego przez jednostkę organizacyjną, za którą odpowiada dana Osoba Zajmująca Stanowisko Kierownicze,
- (3) osiągnięcia określonego wyniku finansowego przez Bank jako organizację.

Wysokość premii rocznej stanowi wypadkową prognozowanej kwoty premii docelowej (*on-target*) ustalonej oddzielnie dla każdej Osoby Zajmującej Stanowisko Kierownicze przy planowaniu budżetu rocznego na rok obrotowy oraz uzyskanej przez tę osobę oceny wyników.

Ocena wyników dokonywana jest w oparciu o cele wyznaczone na dany rok obrotowy, jednak w celu uwzględnienia cyklu koniunkturalnego w działalności Banku i ryzyka związanego z prowadzoną przez Bank działalnością, Bank bierze pod uwagę również wyniki finansowe Banku lub jednostki organizacyjnej, za którą odpowiada Osoba Zajmująca Stanowisko Kierownicze, osiągnięte w dwóch poprzednich latach obrotowych z uwzględnieniem wagi tych wyników zgodnie z przyjętym w Polityce Zmiennych Wynagrodzeń wzorem. Cele do osiągnięcia w roku obrotowym (obejmujące cele indywidualne oraz wyniki finansowe Banku lub jednostki organizacyjnej, za którą odpowiada Osoba Zajmująca Stanowisko Kierownicze) oraz ich wagę przy dokonywaniu oceny wyników, Bank ustala indywidualnie dla każdej z Osób Zajmujących Stanowisko Kierownicze w ramach obowiązującego systemu zarządzania celami.

Przy ustalaniu celów i pomiarze, na potrzeby oceny, wyników finansowych Banku lub jednostki organizacyjnej, za którą odpowiada Osoba Zajmująca Stanowisko Kierownicze (parametrów lub wskaźników ekonomicznych) brane są pod uwagę koszt ryzyka Banku, koszt kapitału i koszt ryzyka płynności w perspektywie długoterminowej.

Przyznanie premii rocznej w roku obrotowym pomiędzy 1 stycznia 2013 roku a 31 grudnia 2013 roku odbywa się na podstawie oceny wyników obejmującej lata obrotowe 2012 i 2013.

W przypadku Osób Zajmujących Stanowiska Kierownicze zatrudnionych krócej niż trzy lata w ocenie brane są pod uwagę efekty osiągnięte od momentu zatrudnienia przez Bank, jednak Polityki Zmiennych Wynagrodzeń nie stosuje się do tych osób w pierwszym roku ich zatrudnienia.

VII.4 Składniki wynagrodzenia zmiennego

Premia roczna składa się z dwóch części:

- (1) 60% wynagrodzenia przyznaje się z dołu, po zakończeniu danego roku obrotowego, z czego:
  - (a) połowę przyznaje się i wypłaca się w gotówce,
  - (b) połowę przyznaje się w postaci Akcji Fantomowych, podlegających zamianie na premię pieniężną po upływie ustalonego okresu wstrzymania;
- (2) 40% wynagrodzenia przyznawane jest warunkowo, a wypłatę tej części wynagrodzenia odracza się na okres trzech lat, z czego:
  - (a) część przyznawaną w gotówce (połowa wynagrodzenia odroczonego), wypłaca się w trzech równych częściach z dołu, po zakończeniu kolejnych lat obrotowych,
  - (b) pozostałą część wynagrodzenia odroczonego przyznaje się w postaci Akcji Fantomowych, w trzech równych transzach z dołu, po zakończeniu kolejnych lat obrotowych. Akcje Fantomowe przyznane w poszczególnych transzach podlegają zamianie na premię pieniężną po upływie ustalonego okresu wstrzymania.

VII.5 Zasady korygowania wynagrodzeń zmiennych

Wynagrodzenia zmienne są przyznawane i wypłacane, gdy odpowiadają sytuacji finansowej Banku oraz są uzasadnione wynikami Banku i danej jednostki organizacyjnej, za którą odpowiada Osoba Zajmująca Stanowisko Kierownicze, a także oceną stopnia realizacji celów wyznaczonych tej Osobie na dany rok obrotowy.

Bank ma prawo obniżyć lub wstrzymać (zawiesić) wypłatę całości lub części wynagrodzenia zmiennego w związku z zastosowaniem mechanizmu korekty ryzyka Banku ex-post (malus), w razie wystąpienia określonych okoliczności uzasadniających korektę przyznanego wynagrodzenia zmiennego.

W szczególności, podstawą do czasowego zawieszenia (wstrzymania) wypłaty całości lub części odroczonego wynagrodzenia zmiennego lub ostatecznego nieprzyznania całości lub części odroczonego wynagrodzenia zmiennego, jest:

- 1) negatywna korekta wyników Banku w kolejnych latach, wynikająca ze zwiększenia kosztu ryzyka Banku, kosztu kapitału, czy kosztu ryzyka płynności,
- 2) zmiana oceny wyników będącej podstawą przyznania Osobie Zajmującej Stanowisko Kierownicze wynagrodzenia zmiennego za rok obrotowy, w związku z wykryciem naruszenia w okresie oceny zasad w zakresie zarządzania ryzykiem w jednostce organizacyjnej, za którą odpowiada ta osoba,

3) przyznanie wynagrodzenia zmiennego Osobie Zajmującej Stanowisko Kierownicze na podstawie nieprawdziwych lub mylących informacji lub nieprawidłowego pomiaru wyników za okres oceny,

4) powstanie straty bilansowej, niebezpieczeństwa niewypłacalności Banku lub utraty płynności.

VII.6 Zbiorcze informacje ilościowe na temat wynagrodzeń wypłaconych za rok 2012

Wynagrodzenia zmienne za rok 2012 zostały wypłacone Osobom Zajmującym Stanowiska Kierownicze, objętym Wykazem Stanowisk Kierowniczych, na dotychczasowych zasadach, które nie uwzględniają jeszcze postanowień §§27-34 Uchwały nr 258/2011.

	Wartość wynagrodzeń zasadniczych brutto [suma w złotych]	Liczba osób, którym wypłacono premie roczne	Wartość premii rocznych brutto [suma w złotych]
<i>Członkowie Zarządu Banku</i>	3.341.737,04	--	--
<i>Pozostałe Osoby Zajmujące Stanowiska Kierownicze</i>	1.436.733,21	2	175.000,00 PLN